

Polecenia podsumowujące

1. Przedstaw program reform rządu Jędrzeja Moraczewskiego.
2. Omów rolę Komitetu Narodowego Polskiego w procesie tworzenia się niepodległego państwa polskiego.
3. Przedstaw przyczyny, przebieg i skutki powstania wielkopolskiego.

Ojcowie i matki niepodległości

Józef Piłsudski – obóz lewicy niepodległościowej.
 Roman Dmowski – Narodowa Demokracja.
 Wojciech Korfanty – przedstawiciel chrześcijańskiej demokracji.
 Wincenty Witos – ruch chłopski.
 Ignacy Daszyński – ruch socjalistyczny.
 Wanda Gertz, Maria Wittek i Aleksandra Szczerbińska – obóz lewicy niepodległościowej.

Działania lokalnych ośrodków polskich władz

X 1918 – wydanie przez Radę Regencyjną manifestu zapowiadającego utworzenie wolnej i niepodległej Polski.
 Działalność Polskiej Komisji Likwidacyjnej w Galicji oraz Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego.
 Walki polsko-ukraińskie w Galicji Wschodniej.
 7 XI 1918 – powołanie do życia Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej z Ignacym Daszyńskim na czele i zapowiedź reform (m.in. demokratyczne wybory, równouprawnienie wszystkich obywateli, wolność sumienia i druku).
 11 XI 1918 – przekazanie Józefowi Piłsudskiemu władzy wojskowej, a 14 XI cywilnej przez Radę Regencyjną.

Pierwsze władze centralne odrodzonej Rzeczypospolitej

Powstanie pierwszego rządu odrodzonej Polski. Premierem Jędrzej Moraczewski. Reformy rządu: wprowadzenie 8-godzinnego dnia pracy, ubezpieczeń dla robotników, zapowiedź reformy rolnej i równouprawnienia wszystkich obywateli.
 22 XI 1918 – niepodległa Rzeczpospolita republiką. Najwyższa władza w rękach Józefa Piłsudskiego jako Tymczasowego Naczelnika Państwa.
 Rząd Moraczewskiego nieuznawany przez zwycięskie mocarstwa. Za legalny rząd uznawany Komitet Narodowy Polski w Paryżu z Romanem Dmowskim na czele.

Nastroje na ziemiach zaboru pruskiego i powstanie wielkopolskie

Działalność organizacji konspiracyjnych w zaborze pruskim.
 26 XII 1918 – przyjazd Ignacego Jana Paderewskiego do Poznania przyczyną patriotycznych demonstracji Polaków z Wielkopolski.
 27 XII 1918 – II 1919 – powstanie wielkopolskie.
 Działania zbrojne zakończone sukcesem strony polskiej.
 Władza na odzyskanych ziemiach przejęta przez Naczelną Radę Ludową.
 Jedyne w pełni udane polskie powstanie narodowe.

Rząd premiera Ignacego Jana Paderewskiego

I 1919 – formalne uznanie niepodległości Polski przez państwa ententy i zdobycie międzynarodowej akceptacji rządu Paderewskiego.

Polecane publikacje

T. Panfil, *Ignacy Daszyński 1866–1936*, Lublin: IPN, 2018.
 M. Rezler, *Polska niepodległość 1918*, Poznań: Wyd. Poznańskie, 2018.
 P. Skibiński, *Polska 1918*, Warszawa: Wyd. Muza, 2018.

